

Edukacja a przejrzystość w Afryce

W dniu 23 lutego 2010 roku Transparency International opublikowało raport dotyczący systemu edukacji podstawowej w 7 afrykańskich państwach. Wnioski płynące z przeprowadzonych badań wskazują na niedostatki w jego finansowaniu oraz poważną skalę nadużyć o korupcyjnym charakterze. Brak nadzoru nad szkolnymi finansami ze strony rodziców, czy niski poziom zarządzania zagrażają jakości świadczonych usług edukacyjnych.

Przygotowany dokument pt. „Good governance lessons for primary education” (Lekcje dobrego zarządzania w szkolnictwie

podstawowym) stanowi element przewidzianego przez TI na lata 2007-2010 programu Africa Education Watch, w ramach którego organizacja poprzez swoje oddziały krajowe przygląda się zarządzaniu funduszami przeznaczanymi na edukację. Raport obejmuje Ghanę, Madagaskar, Maroko, Niger, Senegal, Sierra Leone i Ugandę.

W ostatnich 2 dekadach każde z 7 branych pod uwagę państw wprowadziło bezpłatną edukację podstawową oraz zdecentralizowało proces administrowania nią. Raport analizuje, czy przyczyniło się to do ograniczenia skali korupcji i podniesienia poziomu przejrzystości jej finansowania.

Raport dowodzi, iż sposób implementacji nie spełnił oczekiwań pokładanych w decentralizacji szkolnictwa. Ujawnione niedostatki, tj. brakująca lub niepełna dokumentacja finansowa w 85 procentach przypadków szkół lub brak adnotacji o źródle pochodzenia środków, stawiają pod znakiem zapytania przejrzystość i możliwość skutecznego nadzoru nad gospodarowaniem nimi.

Wyniki przeprowadzonego badania ukazują także, że system szkolnictwa dotknięty jest praktykami *korupcyjnymi*. Przyjmują one 3 formy:

sprzeniewierzenia finansów publicznych (dyrektorzy szkół generalnie przyznali, że podejrzewają, że dochodzi do tego na wyższym szczeblu administrowania środkami),
wyłudzenia opłat za naukę, pomimo ich prawnego zniesienia (odsetek rodziców, którzy

przyznali się do zapłaty „czesnego” wahał się od 9 procent w Ghanie do aż 90 procent w Maroku),

oraz nadużywania stanowiska przez nauczycieli w postaci opuszczania zajęć, przemocy w stosunku do podopiecznych czy molestowania seksualnego uczniów.

Odpowiedzi udzielane na zadawane w trakcie badania pytania wskazują, że problematyka *korupcji* jest delikatnym tematem dla szkolnych władz. Przeciętnie 35 procent dyrektorów na pytania o malwersacje finansowe, uchylało się od udzielenia odpowiedzi lub zastaniało się brakiem wiedzy.

W konkluzji raportu TI formułuje szereg zaleceń mających umożliwić w przyszłości poprawę sytuacji w afrykańskim systemie edukacji podstawowej. Przewidują one przede wszystkim konieczność stworzenia warunków dla lepszego nadzoru nad powierzonymi szkołom finansami. Obejmuje to stworzenie odpowiednich warunków oraz wyszkolenie kadry, która byłaby zdolna do przejrzystego dokumentowania i upubliczniania rozliczeń finansowych. Drugim komponentem uzdrowienia sytuacji ma być zaangażowanie rodziców i lokalnych organizacji społecznych tak, by ci poprzez kontrolę i patrzenie na ręce osobom i instytucjom gospodarującym środkami, wywierali presję na należyte ich rozdysponowywanie.

Pliki do pobrania

[\(pdf, 350.5 KB\)](#)